

Pelastuslaitosten
kumppanuusverkosto

OPAS YLEISÖTAPAHTUMAN PELASTUSSUUNNITELMAN LAADINTAAN

SISÄLTÖ

JOHDANTO.....	3
Säädösperusta	3
Muut viranomaiset	4
 1. SUUNNITELMAN TARKOITUS.....	5
 2. TAPAHTUMAN VAAROJEN JA RISKIEN SELVITYS JA ARVIOINTI SEKÄ TAPAHTUMAN TURVALLISUUSJÄRJESTELYT JA OHJEET	7
2.1. Vaarojen ja riskien selvitys ja arviointi	7
2.2. Ennaltaehkäisevien järjestelyiden ja varautumisjärjestelyiden suunnitleminen....	8
2.3. Ohjeet henkilökunnalle (ja yleisölle).....	8
 3. YKSITYISKOHTAISET TURVALLISUUSJÄRJESTELYT	9
3.1. Alkusammutuskalusto	9
3.2. Automaattinen paloilmoin.....	10
3.3. Ensiapu.....	10
3.4. Henkilömäärä.....	12
3.5. Palo-osastointi	12
3.6. Pelastustiet ja muut ajoreitit tapahtumapaikalle	12
3.7. Poistumisjärjestelyt	13
3.8. Sisusteet.....	14
3.9. Tapahtuman keskeyttäminen ja evakuointijärjestelyt.....	14
3.10. Tilapäiset rakenteet	15
3.11. Tilapäiset sähköasennukset ja energianjakelun katkokset	16
3.12. Tuliesitys ja pyrotekniset tehosteet	17
3.13. Vaaralliset kemikaalit.....	17
3.14. Henkilökunnan ja yleisön perehdytys ja ohjeistus.....	19
 4. LIITTEET.....	20

JOHDANTO

Tämän oppaan tarkoituksena on kohta kohdalta opastaa yleisötapauhtuman pelastussuunnitelman laadinnassa. Oppaan lisäksi on laadittu yleisötapauhtuman pelastussuunnitelman mallipohja, johon asiat kirjataan.

Tämän oppaan ja mallipohjan toteutuksesta on vastannut Helsingin pelastuslaitoksen, Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen, Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen ja Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen muodostama yhteistyöryhmä.

Säädösperusta

Pelastuslaki 379/2011 16 §

Yleisötilaisuuden pelastussuunnitelma

Yleisötilaisuuksiin ja muihin tapahtumiin, joihin osallistuvien ihmisten suuren määrän tai muun erityisen syyn vuoksi sisältyy merkittävä henkilö- tai paloturvallisuusriski, tilaisuuden järjestäjän on laadittava pelastussuunnitelma.

Yleisötilaisuuden pelastussuunnitelmassa on selvitettävä ja arvioitava tilaisuuden vaarat ja riskit. Niiden perusteella määritellään tilaisuuden turvallisuusjärjestelyt sekä tilaisuuden toteuttamisesta vastaavalle henkilöstölle ja tilaisuuteen osallistuvalle yleisölle annettavat ohjeet onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja onnettomuus- ja vaaratilanteessa toimimiseksi.

Yleisötilaisuuden pelastussuunnitelma on toimitettava viimeistään 14 vuorokautta ennen tilaisuuden alkamista tiedoksi alueen pelastusviranomaiselle. Alueen pelastusviranomainen voi erityisestä syystä hyväksyä, että yleisötilaisuuden pelastussuunnitelma toimitetaan sille tiedoksi edellä mainitun määräajan jälkeen. Jos 2 momentissa tarkoitettu selvitys ja arvio tilaisuuden vaaroista ja riskeistä tai niiden perusteella määritellyt turvallisuusjärjestelyt ja ohjeet ovat alueen pelastusviranomaisen arvion mukaan puutteelliset, alueen pelastusviranomainen voi palauttaa suunnitelman täydennettäväksi. Alueen pelastusviranomaisen tulee myös tarvittaessa suorittaa kohteessa 80 §:n mukainen palotarkastus ja ryhtyä 81 ja 82 §:n mukaisiin toimenpiteisiin.

Alueen pelastusviranomaisen tulee tarvittaessa ilmoittaa sille toimitetusta suunnitelmasta poliisille ja ensihoidosta vastaavalle terveysturvaviranomaiselle. Räjähde- tai palo- ja räjähdysvaarallisten kemikaalien käytöstä erikoistehosteena tulee ilmoittaa etukäteen alueen pelastusviranomaiselle siten kuin asiasta säädetään vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005) 81 §:ssä. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä yleisötilaisuuksista ja tapahtumista, joihin on laadittava yleisötilaisuuden pelastussuunnitelma. Yleisötilaisuuden pelastussuunnitelman sisällöstä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta 407/2011 3 §

Yleisötilaisuuden pelastussuunnitelma

Pelastuslain 16 §:ssä tarkoitettu yleisötilaisuuden pelastussuunnitelma on laadittava yleisötilaisuuteen tai tapahtumaan, jossa:

1. arvioidaan olevan läsnä samanaikaisesti vähintään 200 henkilöä;

2. käytetään avotulta, ilotulitteita tai muita pyroteknisiä tuotteita taikka erikoistehosteina palo- ja räjähdysvaarallisia kemikaaleja;
3. tapahtumapaikan poistumisjärjestelyt poikkeavat tavanomaisesta; tai
4. tapahtuman luonne aiheuttaa erityistä vaaraa ihmisille.

Jos samaa yleisötilaisuutta tai tapahtumaa varten tulee muun lain kuin pelastuslain taikka toimivaltaisen viranomaisen antaman määräyksen nojalla laatia turvallisuus-, valmius- tai muu vastaava suunnitelma, erillistä yleisötilaisuuden pelastussuunnitelmaa ei tarvitse laatia, vaan pelastuslain 16 §:n 2 momentissa säädetty suunnitelman sisältöä koskevat seikat voidaan koota mainittuun muuhun suunnitelmaan. Tästä on mainittava suunnitelmassa.

Muut viranomaiset

Yleisötapahtuman järjestämistä valvovat myös monet muut viranomaistahot heille kuuluvien valvontatehtävien mukaisesti. Tällaisia viranomaistahoja ovat esimerkiksi poliisi, Tukes ja ympäristönsuojeluviranomaiset. Tapahtuman järjestäjän tulee itse selvittää, mistä asioista tulee olla muiden viranomaistahojen kanssa yhteydessä ja mitä ilmoituksia muualle tulee tehdä. Alla on esitetty esimerkein asioita, joita nämä viranomaiset valvovat.

Poliisi

Järjestämispaikan poliisille tulee tehdä kirjallinen ilmoitus kokoontumislain (530/1999) mukaisista yleisötilaisuuksista vähintään viisi vuorokautta ennen tilaisuuden alkamista. Ilotulitusnäytöksistä tehdään myös ilmoitus paikkakunnan poliisille. Ilmoitus tulee tehdä vähintään 14 vuorokautta ennen ilotulitusnäytöstä. Lisätietoa poliisin verkkosivuilta.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)

Yleisötilaisuuksissa ja muissa tapahtumissa tulee huomioida myös kuluttajien turvallisuus kuluttajaturvallisuuslain (920/2011) mukaisesti. Kuluttajaturvallisuuden osalta valvontaviranomaisena toimii Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes. Vastuullinen toimija tuottaa vain turvallisia palveluita, huomioiden myös palvelussaan tuotteiden ja välineiden vaatimuksenmukaisuuden. Palveluiden tarjoaja ja välittäjä vastaavat kuluttajaturvallisuuslain mukaisesta huolellisuusvelvollisuudesta, mahdollisesta turvallisuusasiakirjan laatimisesta, onnettomuuskirjanpidosta, ilmoitusvelvollisuudesta mikäli palvelussa tapahtuu vaaratilanne tai onnettomuus sekä riittävien tietojen antamisesta palveluiden käyttäjille. Tapahtumajärjestäjä on vastuussa tapahtuman kokonaisturvallisuudesta. Kokonaisturvallisuuden varmistamiseksi on suositeltavaa, että pääjärjestäjä selvittää muilta kuluttajapalveluita tarjoavilta toiminnanharjoittajilta, miten he ovat varmistuneet palvelunsa turvallisuudesta. Lisätietoa Tukesin verkkosivuilta.

Ympäristönsuojeluviranomaiset

Ympäristönsuojeluviranomaiselle tehdään ilmoituksia esimerkiksi, jos yleisötapahtumassa on elintarvikemyyntiä, yleisötapahtumasta aiheutuu tilapäistä melua tai siellä järjestetään melua aiheuttava ilotulitusnäytös. Lisätietoa kunnan ympäristönsuojeluviranomaisilta.

1. SUUNNITELMAN TARKOITUS

Mallipohjaan on kirjattu esimerkkitekstiä suunnitelman tarkoituksesta. Muokkaa teksti kyseiseen tapahtumaan soveltuvaksi.

Tapahtuman yleistiedot

Mallipohjan tähän kohtaan kirjataan tarkat tiedot tapahtumasta.

Tapahtuman nimi:	
Tapahtuman ajankohta: <i>päivämäärä ja kellonajat</i>	
Tapahtumapaikka: <i>nimi, osoite ja kunta</i>	
Tapahtuman järjestäjä: <i>vastuullisen järjestäjän nimi, y-tunnus, yhteystiedot</i>	
Tapahtuman järjestäjän yhteyshenkilö: <i>nimi ja yhteystiedot</i>	
Tapahtuman turvallisuudesta vastaava: <i>nimi ja yhteystiedot</i>	
Tapahtuman turvallisuushenkilöstö: <i>järjestysvalvojen ja muun turvallisuushenkilöstön määrä, sijoittelu ja tehtävät. Suurissa tapahtumissa järjestelyt, kuten kaavio organisaatiosta, organisaation keskinäinen viestintä ja hälytysyhdydet esitetään yksityiskohtaisemmin esimerkiksi erillisellä liitteellä.</i>	
Kohderyhmä: <i>aikuisia, lapsia, vanhuksia, liikuntarajoitteisia, jne.</i>	
Tapahtuman kuvaus: <i>tarkka kuvaus tapahtumasta ja sen kulusta, ohjelmasta jne.</i>	
Arvio henkilömäärästä: <i>arvio samanaikaisesti läsnä olevien henkilöiden määrästä (asiakkaat + henkilökunta)</i>	
Tapahtuman erityispiirteet: <i>tapahtuman mahdolliset erityispiirteet kuten vaaralliset kemikaalit, nestekaasu ja muut vaaralliset kemikaalit,</i>	

avotuli, pyrotekniset tehosteet, ilotulitteet, tuliesitys, extremelajit, eläimet, tilapäinen majoittuminen tai telttailu jne. Jos tapahtuma sisältää palveluita tai toimintoja, jotka järjestää erillinen tapahtumapalveluiden tuottaja, tässä kohdassa esitetään lisäksi, kuinka yhteistoiminta järjestäjän ja erillisen palvelun tuottajan välillä toteutetaan. Mahdolliset erilliset pelastussuunnitelmat tai turvallisuusasiakirjat liitetään tapahtuman pelastussuunnitelmaan.	
Tapahtumapaikan erityispiirteet: tapahtumapaikan erityispiirteet kuten kallio, kiipeämis-mahdollisuus, vesi, iso liikenneväylä, syrjäinen sijainti, pimeys, tapahtuma maastossa, huonot tieyhteydet, saari jne.	

2. TAPAHTUMAN VAAROJEN JA RISKIEN SELVITYS JA ARVIOINTI SEKÄ TAPAHTUMAN TURVALLISUUSJÄRJESTELYT JA OHJEET

Mallipohjan tässä kohdassa selvitetään ja arvioidaan tapahtuman liittyvät vaarat ja riskit. Jokaista havaittua riskiä ja vaaraa varten suunnitellaan ennaltaehkäisevät järjestelyt, varautumisjärjestelyt sekä toiminta riskin toteutuessa.

Vaarojen ja riskien arviointi on koko suunnitelman perusta, siksi se on syytä tehdä huolellisesti. Suurin osa suunnitelmasta muodostuu havaittujen vaarojen ja riskien perusteella. Havaittujen vaarojen ja riskien perusteella suunnitellaan kullekin havaitulle riskille ja vaaralle ennaltaehkäisevät järjestelyt ja varautumisjärjestelyt sekä laaditaan tarvittavat ohjeet.

2.1. Vaarojen ja riskien selvitys ja arviointi

Vaarojen ja riskien selvitys sekä arvioinnin vaiheet:

1. arviointiryhmän kokoaminen ja valmistelut
2. vaarojen ja riskien selvittäminen
3. vaarojen ja riskien kirjaaminen
4. syiden ja seurausten kirjaaminen.

1. Arviointiryhmän kokoaminen ja valmistelut

Vaarojen ja riskien arviointi kannattaa tehdä ryhmässä, jossa on mukana tapahtuman järjestäjän edustaja, turvallisuusorganisaation edustaja sekä mahdollisuuksien mukaan muita tapahtuman toteuttamisesta vastaavia henkilöitä.

2. Vaarojen ja riskien selvittäminen

Arviointiryhmä kartoittaa vaaroja ja riskejä. Tarkoituksena on, että jokainen arviointiryhmän jäsen saa tuoda esiin mahdollisimman monta riskiä. Keskustelun apuna voidaan käyttää mallipohjassa annettuja esimerkkivaaroja ja -riskejä, omaa kokemusta, tietoa tapahtumissa sattuneista onnettomuuksista, kirjallisuutta ja niin edelleen. Vaarojen ja riskien selvittämisessä on syytä huomioida tapahtumapaikka ja/tai -tila, asiakaskunta sekä tapahtuman mahdolliset erityispiirteet. Mikäli tapahtuma-alueesta ja/tai -tilasta on saatavilla pohjakuva jo tässä vaiheessa, voidaan tätä hyödyntää riskien ja vaarojen selvittämistyössä. Pohjakuvan avulla voidaan kohta kohdalta pohtia minkälaisia vaaroja ja riskejä kuhunkin toimintoon liittyy.

3. Vaarojen ja riskien kirjaaminen

Riskit ja vaarat kirjataan mallipohjan kohtaan 2. Kullekin riskille ja vaaralle laaditaan oma taulukkonsa.

4. Syiden ja seurausten kirjaaminen

Kun tapahtuman riskit ja vaarat on selvitetty, voidaan paneutua syihin ja seurauksiin. Asiaa voidaan käydä ryhmässä läpi vapaasti siten, että kun tuodaan esiin vaara tai riski, jokainen voi tuoda esiin syitä tai seurauksia. Tärkeää on erityisesti pohtia, mistä kyseinen vaara tai riski voi juuri kyseisessä tapahtumassa aiheutua (=syyt), ja mitä toteutuneesta vaarasta tai riskistä voi seurata (=seuraukset). Syyt ja seuraukset kirjataan pelastussuunnitelman mallipohjan kohtaan 2 kunkin vaaran tai riskin omaan taulukkoon.

Pelastussuunnitelman mallipohjaan on koottu esimerkkejä vaaroista ja riskeistä. Tee tarvittaessa mallipohjaan lisää taulukoita, mikäli tapahtumaan liittyy muitakin vaaroja tai riskejä

kuin mallipohjassa esitetyt. Mikäli jokin mallipohjassa oleva vaara tai riski ei ole tapahtumassa mahdollinen, poistetaan kyseisen vaaran tai riskin taulukko suunnitelmasta kokonaan. Mallipohjaan on myös koottu esimerkkejä vaarojen ja riskien syistä ja seurauksista kunkin vaaran tai riskin osalta. Mikäli jokin mallipohjassa oleva syy tai seuraus ei ole olennainen tapahtuman kannalta, tulee se poistaa suunnitelmasta.

2.2. Ennaltaehkäisevien järjestelyiden ja varautumisjärjestelyiden suunnitteleminen

Kun tapahtuman vaarat ja riskit on selvitetty sekä arvioitu suunnitellaan kullekin vaaralle ja riskille ennaltaehkäisevät järjestelyt sekä varautumisjärjestelyt.

Perustana näille järjestelyille ovat lainsäädännössä, rakentamismääräyksissä ja ohjeissa olevat vaatimukset sekä ennen kaikkea vaarojen ja riskien arvioinnin johtopäätelmät. Tarkoituksena on tuoda esiin yleiskatsaus tapahtuman turvallisuusjärjestelyistä ja siitä, miten kuhunkin todettuun vaaraan tai riskiin voidaan tehokkaasti puuttua.

Jokaisen vaaran tai riskin järjestelyiden kuvaus kattaa seuraavat vaiheet:

1. Onnettomuuksien ennaltaehkäisy: millä järjestelyillä vähennetään onnettomuuden tapahtumisen todennäköisyyttä.
2. Varautuminen: mitä järjestelyjä on olemassa ja ylläpidetään siltä varalta, että onnettomuus tapahtuu ja että vahingot pysyvät minimissä.

Kunkin vaaraan tai riskin ennaltaehkäisevät järjestelyt sekä varautumisjärjestelyt kirjataan mallipohjaan vaaran tai riskin omaan taulukkoon joko kohtaan "Ennaltaehkäisevät järjestelyt" tai "Varautuminen".

Ennaltaehkäisevien järjestelyiden ja varautumisjärjestelyiden osalta määritetään, kuka näistä toimenpiteistä vastaa. Tarkoituksena on, että jokaiselle ennaltaehkäisyyn ja varautumisen toimenpiteelle kirjataan vastuutaho.

Mallipohjaan on koottu esimerkkejä ennaltaehkäisevistä järjestelyistä ja varautumisjärjestelyistä kunkin vaaran tai riskin osalta. Mikäli jokin mallipohjassa oleva järjestely ei ole olennainen tapahtuman kannalta, tulee se poistaa suunnitelmasta. Oletuksena on, että pelastussuunnitelmassa esitetyt järjestelyt tullaan toteuttamaan tapahtumassa.

Kaikkein tärkeintä on, että sovittuihin toimenpiteisiin todella sitoudutaan!

2.3. Ohjeet henkilökunnalle (ja yleisölle)

Kunkin vaara- tai riskitaulukon jälkeen mallipohjassa on paikka henkilökunnan ohjeille. Tapahtuman toteuttamisesta vastaavalle henkilöstölle laaditaan ohjeet kunkin vaaran tai riskin osalta niin ennaltaehkäisyyn kuin toimintaan vaaran tai riskin toteutuessa. Myös yleisön ohjeistus huomioidaan.

Pelastussuunnitelman mallipohjaan on koottu esimerkkejä niin ennaltaehkäisevistä ohjeista kuin toimintaohjeistakin. Mikäli jokin ohje tai ohjeen kohta ei ole olennainen tapahtuman kannalta, tulee se poistaa suunnitelmasta.

3. YKSITYISKOHTAISET TURVALLISUUSJÄRJESTELYT

Mallipohjan tässä kohdassa kuvataan tarkemmin turvallisuusjärjestelyitä. Kunkin kohdan osalta kirjataan mallipohjaan pyydytyt asiat. Mikäli jokin kohta ei ole olennainen tapahtuman kannalta, poistetaan se suunnitelmasta kokonaan. Esimerkiksi, jos tapahtumassa ei käytetä nestekaasua, poistetaan kyseinen kohta suunnitelmasta.

3.1. Alkusammutuskalusto

Alkusammutuskalustolla tarkoitetaan käsisammuttimia, sammutuspeitettä, pikapalopostia ja sankoruiskua. Käsisammuttimet ovat enintään 20 kg painoisia sammuttimia. Sammutteena käsisammuttimissa käytetään esimerkiksi jauhetta, vesipohjaista nestettä, hiilidioksidia ja vaahtoa. Tapahtuman järjestäjällä on velvollisuus varata tapahtumapaikalle riittävä määrä tarkoitukseen soveltuvaa alkusammutuskalustoa. Alkusammutuskaluston tulee olla oikein sijoiteltua sekä esteettömästi saatavilla ja sen sijainti on opastettava.

Alkusammutuskaluston osalta on otettava huomioon seuraavat asiat:

- Yleisötapahtumissa käytetään vähintään
 - 6 kg jauhesammuttimia, jotka ovat teholuokaltaan yleensä vähintään 34 A 233 BC
 - 6 l nestesammuttimia, joiden teholuokka on yleensä vähintään 43 A
 - 6 l vaahtosammuttimia, joiden teholuokka on yleensä vähintään 34 A 183 B
 - 5 kg hiilidioksidisammuttimia (teholuokka vähintään 89 B) sähkölaitteiden yhteydessä.
- Konserteissa alkusammutuskalustoa tulee sijoittaa lavan sekä mikseripöydän yhteyteen.
- Rakennuksissa ja väliaikaisissa rakenteissa alkusammuttimia on vähintään 1 kpl/300 m².
- Nestekaasun käyttöpaikan yhteyteen on sijoitettava vähintään yksi sammutin sekä sammutuspeite.
- Pyroesityksissä ja tuliesityksissä tulee olla vähintään kaksi 43A 183BC -teholuokan käsisammutinta.
- Upporasvakeittimen yhteyteen suositellaan F-luokan elintarvikerasvapalosammutinta.
- Kuivissa tasalämpöisissä tiloissa käytettävät sammuttimet on tarkastettava valtuutetun tarkastusliikkeen toimesta vähintään kahden vuoden väliajoin.
- Kosteudelle, värinälle tai lämpötilojen vaihtelulle alttiina olevat sammuttimet on tarkastettava valtuutetun tarkastusliikkeen toimesta vähintään vuoden väliajoin.
- Alkusammutuskalusto on merkittävä asianmukaisesti.

Mallipohjassa olevaan taulukkoon tulee kirjata alkusammutuskaluston kappalemäärät alkusammutuskaluston tyypeittäin eroteltuina.

Laatu	Määrä (kpl)
Jauhesammutin (6 kg)	
Nestesammutin (6 l)	
Vaahtosammutin (6 l)	
Hiilidioksidisammutin (co ₂ , 5 kg)	
Pikapaloposti	

Sammutuspeite	
Muu, mikä?	

Tapahtuma-alueen pohjakarttaan merkitään alkusammutuskaluston sijainnit.

3.2. Automaattinen paloilmoitin

Osa kokoontumistiloista on varustettu automaattisella paloilmoittimella, joka reagoi savuun sekä lämpöön ja ilmoittaa niistä hätäkeskukseen. Mikäli yleisötapahtumassa käytetään tuotteita tai tapahtumassa on muita toimintoja, joista aiheutuu savua, on tapahtuman järjestäjän oltava yhteydessä rakennuksen omistajaan tai haltijaan ja selvitettävä automaattiseen paloilmoittimeen liittyvät käytännön järjestelyt.

Paloilmoittimen irtikytkentäjärjestelyistä tulee sopia rakennuksen omistajan tai haltijan kanssa. Irtikytkennän saa tehdä ainoastaan paloilmoitinlaitteen nimetty hoitaja. Irtikytkennän ajaksi alueelle on järjestettävä palovartiointi. Tähän tehtävään tulee nimetä palovartija, jonka tehtävä on irtikytkettyjen tilojen valvominen. Palovartijalla ei saa olla palovartijan tehtäviä haittaavia muita samanaikaisia tehtäviä hoidettavanaan. Poikkeuksena tästä ovat vapaaehtoiset paloilmoitinlaitteistot, jolloin palovartiointijärjestelyt määrittää rakennuksen omistaja tai haltija.

Mallipohjaan tulee kirjata automaattisen paloilmoittimen osalta seuraavat asiat:

Tapahtumatilassa on automaattinen paloilmoitin

☐ Kyllä ☐ Ei

Paloilmoittimen keskuskojeen sijainti

Paloilmoittimen hoitajan/huoltoyhtiön yhteystiedot

Paloilmoittimelle tehdään irtikytkentöjä tapahtuman ajaksi

☐ Kyllä ☐ Ei

Miksi paloilmoittimen irtikytkentöjä tehdään (esim. savukone, pyrotekniikka, tuliesitys)

Miten palovartiointi irtikytkennän ajaksi on järjestetty

Mikäli tapahtumatilassa ei ole automaattista paloilmoitinta tai kyseessä on ulkotapahtuma, voidaan tämä kohta poistaa mallipohjasta.

3.3. Ensiapu

Ensiapuvalmiuden tarkoituksena on antaa ensiapua loukkaantuneille ja sairastuneille tapahtumapaikalla. Ensiapuvalmiuden tehtävänä on myös varmistaa hätäilmoituksen teko hätäkeskukseen sekä viranomaisyksiköiden opastus onnettomuuspaikalle. Monipotilas- ja suur-onnettomuustilanteissa ensiapuvalmius tukee alkuun tapahtuman turvallisuusorganisaatiota ja myöhemmin viranomaisia. Ensiapuvalmius on tärkeä osa tapahtuman turvallisuusjärjestelyitä.

Tapahtuman järjestäjällä on velvollisuus varata tapahtumaan sen luonteesta riippuen riittävä ensiapuvalmius. Ensiapuvalmius perustuu tapahtuman riskiarvioon. Yksiselitteistä tapahtuman ensiapuhenkilöstön määrää ei ole olemassa, joten ensiapuhenkilöstön määrä tulee suhteuttaa tapahtuman henkilömäärään, riskeihin sekä alueen kokoon. Ensiapuhenkilöstön määrässä ja koulutuksessa tulee erityisesti ottaa huomioon tapahtumaan mahdollisesti liittyvät erityisriskit, kuten sääolosuhteet, extremelajit, autourheilu, vaikeat maasto-olosuhteet, iso liikenneväylä, syrjäinen sijainti, saari, vesistö jne. Myös ensiapuvarusteet tulee laadultaan ja määrältään suhteuttaa tapahtuman luonteeseen. Lääkkeet eivät pääsääntöisesti kuulu ensiapuvalmiuteen. Pelastussuunnitelmasta tai ensiapusuunnitelmasta tulee käydä ilmi kuka vastaa ja/tai johtaa ensiapuvalmiutta ja miten ensiavun antamiseen on varauduttu. Ensiapusuunnitelman tarkempi sisältö on määritelty Ensiapusuunnitelma-lomakkeessa, joka löytyy kumppanuusverkoston verkkosivuilta.

Alla esitetyt ensiapuvalmiuden minimivaatimukset on jaoteltu tapahtuman koon mukaan. Minimivaatimusten riittävyys arvioidaan alueen pelastusviranomaisen sekä alueen ensihoidon vastuulääkärin toimesta tapauskohtaisesti tapahtuman riskiarvion mukaan.

200–2 000 henkilön tapahtumissa tulee olla nimetty ensiapuvastaava, joka on suorittanut vähintään EA 1 -kurssin tai vastaavan. Muun ensiapuhenkilöstön tulee omata riittävät ensiaputaidot. 200–2 000 henkilön tapahtumiin ei tarvitse laatia erillistä ensiapusuunnitelmaa vaan ensiapuvalmius kuvataan tapahtuman pelastussuunnitelmassa.

2 000–10 000 henkilön tapahtumissa tulee olla nimetty ensiapujohtaja, joka on suorittanut vähintään EA 1 ja 2 kurssit tai vastaavat. Ensiapujohtajalla tulee olla kokemusta ensiaputoiminnasta tapahtumissa. Muun ensiapuhenkilöstön tulee omata riittävät ensiaputaidot ja heillä tulee olla kokemusta ensiaputoiminnasta tapahtumissa. 2 000–10 000 henkilön tapahtuman ensiavun järjestämisestä tulee tehdä kirjallinen ensiapusuunnitelma, joka liitetään osaksi pelastussuunnitelmaa.

Yli 10 000 henkilön tapahtumissa ensiapuorganisaatiolla tulee olla nimetty ensiapujohtaja, joka on suorittanut vähintään EA 1, 2 ja 3 kurssit tai vastaavat TAI vaihtoehtoisesti on suorittanut vähintään EA 1 ja 2 kurssit tai vastaavat sekä soveltuvan terveydenhuollon tai pelastustoimen koulutuksen. Ensiapuorganisaation johtajalla tulee olla suurten tapahtumien ensiaputoiminnan johtamisesta kokemusta. Muun ensiapuhenkilöstön tulee omata riittävät ensiaputaidot (pääsääntöisesti EA 1 ja 2 kurssit tai vastaavat) ja heillä tulee olla kokemusta ensiaputoiminnasta tapahtumissa. Yli 10 000 henkilön tapahtumissa ensiavun järjestämisestä kokonaisuudessaan tulee neuvotella alueen pelastusviranomaisen kanssa, ja tarvittaessa heidän kautta alueen ensihoidon vastuulääkärin kanssa, jotta yhteistyö tapahtuman ensiapuorganisaation, pelastustoimen ja ensihoidon välillä olisi sujuvaa. Yli 10 000 henkilön tapahtumien ensiavun järjestämisestä tulee tehdä kirjallinen ensiapusuunnitelma, joka liitetään osaksi pelastussuunnitelmaa. Lisäksi tapahtuman jälkeen ensiapuorganisaation johtajan on toimitettava lyhyt kirjallinen toimintaraportti ensihoidon vastuulääkärille erillisen ohjeen mukaan.

Yli 2 000 henkilön tapahtumien osalta ensiapusuunnitelma laaditaan Ensiapusuunnitelma-lomakkeelle, joka löytyy kumppanuusverkoston verkkosivuilta.

Tapahtuma-alueen pohjakarttaan merkitään ensiapupisteen sijainti.

3.4. Henkilömäärä

Kokoontumistilan maksimihenkilömäärä on määritetty rakennusluvassa. Maksimihenkilömäärään vaikuttavat rakennuksen paloluokka, pinta-ala ja uloskäytävien leveys. Ulkotapahtumissa maksimihenkilömäärä lasketaan pääsääntöisesti siten, että henkilöä kohden varataan 1 m² vapaata pinta-alaa. Vapaaseen pinta-alaan ei lasketa esiintymislava tms. tilaa eikä vaatesäilytys-, wc- tai varastotiloja. Käytävissä oleva uloskäytävien leveys voi rajoittaa maksimihenkilömäärää.

Tapahtumatilan rakennusluvan mukaista maksimihenkilömäärää tai ulkotapahtuman laskennallista maksimihenkilömäärää ei saa ylittää. Henkilömäärää on valvottava koko tapahtuman ajan laskemalla sisään ja ulos menijöiden määrä sekä tarkkailemalla tapahtuma-alueen sisällä tapahtuvaa liikehdintää. Mikäli tapahtuma-alueen maksimihenkilömäärä on täynnä, on alueelle pääsy estettävä.

Mallipohjaan tulee kirjata henkilömäärän osalta seuraavat asiat:

Arvio samanaikaisesti läsnä olevan yleisön maksimimäärästä _____ henkilöä

Arvio samanaikaisesti läsnä olevan henkilökunnan määrästä _____ henkilöä

Tapahtumatilan rakennusluvan mukainen maksimihenkilömäärä

Tilan nimi: _____
_____ henkilöä

Tilan nimi: _____
_____ henkilöä

Ulkotapahtuman laskennallinen maksimihenkilömäärä _____ henkilöä

3.5. Palo-osastointi

Tapahtumatilan palo-osastointi selviää tapahtumapaikan pelastussuunnitelmasta. Yleisötaphtuman aikana palo-osastointia ei saa heikentää. Palo-ovet on pidettävä suljettuina ja salvattuina. Mahdolliset palo-osastosta toiseen vedettävät johdot ja kaapelit eivät saa kiilata palo-ovia auki. Palo-osastoinnin asianmukaisuus on tarkastettava ennen tapahtuman alkua ja säännöllisesti tapahtuman aikana.

Mikäli kyseessä on ulkotapahtuma, voidaan tämä kohta poistaa mallipohjasta.

3.6. Pelastustiet ja muut ajoreitit tapahtumapaikalle

Pelastustie on hälytysajoneuvoille tarkoitettu ajotie. Pelastusteiden tarkoituksena on taata pelastuslaitoksen toimintaedellytykset onnettomuustilanteissa. Tapahtuman järjestäjä on velvollinen pitämään pelastustiet ajokelpoisina ja esteettöminä koko tapahtuman ajan sekä merkitsemään ne asianmukaisesti.

Pelastustielle ei saa pysäköidä ajoneuvoja eikä asettaa muutakaan estettä. Pelastustien päällysteenä voi olla kiveys, asfaltti, betoni, kivituhka tai nurmikivi. Nurmikko ei sovellu pelastustien päällysteeksi. Pelastustien leveys suoralla on oltava vähintään 3,5 m ja kantavuus 32 t. Ambulanssireitin leveys on vähintään 3,0 m. Pelastusteistä, niiden tarkasta mitoituksista ja merkinnästä löytyy lisää tietoa pelastuslaitosten verkkosivuilta. Mallipohjaan tulee kirjata pelastusteiden ja muiden ajoreittien osalta kuka huolehtii pelastuslaitoksen opastamisesta paikalle.

Tapahtuma-alueen pohjakarttaan merkitään pelastusteiden ja muiden ajoreittien sijainnit.

3.7. Poistumisjärjestelyt

Rakennuksesta ja yleisötapahtuma-alueelta tulee voida turvallisesti poistua tulipalossa tai muussa hätätilanteessa. Poistumisreittien (=uloskäytävä) on oltava kulkukelpoisia sekä esteettömiä ja niiden ovien on oltava hätätilanteessa helposti avattavissa poistumissuuntaan. Rakennuksesta, tapahtumatilasta tai tapahtuma-alueelta on oltava vähintään kaksi erillistä, tarkoituksenmukaisesti sijoitettua uloskäytävää.

Uloskäytävien yhteenlaskettu vähimmäisleveys lasketaan tilan tai tapahtuman henkilömäärän mukaan. Uloskäytävän leveyden tulee yleensä olla vähintään 1200 mm. Jos tilan henkilömäärä on enintään 60, saa toinen uloskäytävä olla 900 mm. Uloskäytävien yhteenlaskettu vähimmäisleveys on 1200 mm ensimmäistä 120 henkeä kohden ja leveyttä lisätään 400 mm kutakin seuraavaa 60 henkeä kohden.

Henkilömäärä	Uloskäytävien yhteenlaskettu leveys (mm)
≤ 60	1200 + 900
120	1200 + 1200
300	1200 + 1200
360	2800
420	3200
480	3600
540	4000
600	4400
1000	7200
2000	14 000

Uloskäytävälle johtavan kulkureitin enimmäispituus on 45 metriä. Yleisötapahtumissa uloskäytävät ja kulkureitit niille tulee merkitä ja valaista.

Lisätietoa: Suomen Rakentamismääräyskokoelma E1 (2011) 10 Poistuminen palon sattuessa; Sisäasianministeriön asetus rakennusten poistumisreittien merkitsemisestä ja valaistamisesta 805/2005.

Mallipohjaan tulee kirjata poistumisjärjestelyiden osalta ulkotapahtuman henkilömäärän vaatima poistumisreittien yhteenlaskettu leveys millimetreinä (mm). Mikäli kyseessä on ulkotapahtuma avoimella alueella (tapahtuma-alueella ei aidata mitenkään) eikä tapahtumaan ole odotettavissa suurta yleisömäärää, ei laskennallista henkilömäärää tarvitse ilmoittaa.

Tapahtuma-alueen pohjakarttaan merkitään poistumisjärjestelyt.

3.8. Sisusteet

Sisusteita ovat esimerkiksi verhot ja muut riippuvat tekstiilit ja kankaat, banderollit, pehmusetut istuinhuonekalut, irtomatot sekä muut käyttötapansa ja -materiaalinsa puolesta näihin rinnastettavat tuotteet. Käytettävät sisusteet eivät saa olla helposti syttyviä eivätkä ne saa vaarantaa ihmisten turvallisuutta poistumistilanteissa tai vaikeuttaa pelastustoimintaa. Sisusteiden tulee olla sellaisia, että ne eivät palaessaan muodosta runsaasti savua tai levitä paloa nopeasti.

Tapahtuman järjestäjän on pystyttävä osoittamaan, että käytettävät sisusteet täyttävät palo- ja henkilöturvallisuudelle asetettavat vaatimukset. Tätä varten jokaisesta sisusteesta on oltava todistus, jolla voidaan varmistaa, että kyseinen sisuste on luokiteltu tai palosuojattu määräysten mukaisesti. Tuotteen luokka käy ilmi tuotteen mukana olevasta tutkimusselostuksesta, lausunnosta tai tuotteen tuoteselostuksesta. Sisusteiden luokkatodistusten tulee olla saatavilla tapahtumapaikalla.

Yleisötapahtumissa käytetään pääsääntöisesti vaikeasti syttyviä sisusteita. Syttyvyysluokituksessa käytetään yleisimmin DIN 4102 –standardia, jonka mukaisesti luokitelluista sisusteista hyväksytään luokan B1 tuotteet. Edelleen käytössä olevan suomalaisen luokitusjärjestelmän luokista hyväksytään SL1. Näiden lisäksi käytössä on myös muita luokitusjärjestelmiä, joiden hyväksyttävyydestä päätetään pelastusviranomaisen toimesta tapauskohtaisesti. Mikäli tila on varustettu automaattisella sammutuslaitteistolla, voivat sisusteet olla tavanomaisesti syttyviä (B2, SL2 tai vastaava). Sisusteiden on kuitenkin aina oltava palamatomia tai vaikeasti syttyviä, jos tapahtumassa käytetään avotulta tai pyrotekniikkaa.

Palosuojaus voidaan toteuttaa paikan päällä käyttämällä tähän tarkoitukseen soveltuvaa palosuojaa-ainetta ja -menetelmää. Palosuojaukselälystlyä tulee olla esittää todistus. Palosuojaus heikkenee ajan ja käytön myötä, ja käsittely on uusittava valmistajan antamien ohjeiden mukaisesti.

Mikäli tapahtumassa ei käytetä sisusteita, voidaan tämä kohta poistaa mallipohjasta.

3.9. Tapahtuman keskeyttäminen ja evakuointijärjestelyt

Tapahtuman poikkeustilanteet, kuten tulipalo, sään aiheuttamat tilanteet, tilapäisten rakenteiden sortuminen sekä häiriökäyttäytymistilanteet voivat aiheuttaa tapahtuman keskeyttämistarpeen. Tapahtuma tai osa siitä voidaan joutua keskeyttämään kokonaan tai hetkellisesti. Vakavissa poikkeustilanteissa tapahtuma-alue tai osa siitä voidaan joutua evakuoimaan.

Tapahtuman keskeyttämisestä ja evakuoinnista päättää tapahtuman järjestäjä, turvallisuudesta vastaava henkilö tai viranomainen.

Evakuointitilanteessa tapahtuman järjestyksenvalvojat ja muu henkilöstö opastavat yleisöä poistumaan poispäin vaarasta käyttäen lähimpiä poistumisreittejä. Yleisön opastamisessa hyödynnetään tapahtuman äänentoistolaitteistoa ja/tai megafoneja.

Suuremmissa tapahtumissa tässä kuvataan tarkemmin evakuointijärjestelyt, kuten evakuointitilanteiden ennakoiminen, tarkempi ohjeistus evakuoinnin toteuttamiseen sekä ohjeet evakuointikuulutuksiin.

3.10. Tilapäiset rakenteet

Yleisötapahtumiin rakennetaan usein erilaisia väliaikaisia rakenteita, kuten katsomoita, telttoja tai lavoja.

Telttojen osalta noudatetaan seuraavaa:

- teltan henkilömäärä on mitoitettu samoin kuin kokoontumistilan henkilömäärä (kts. kohta henkilömäärä)
- telttakangas on vaikeasti syttyvää materiaalia (SL1, DIN4102 B1 tai vastaava)
- teltasta on vähintään kaksi poistumisreittiä, joiden leveys on määritetty samoin kuin kokoontumistilassa (ks. kohta poistumisjärjestelyt)
- teltan uloskäytävät on opastettu. *(Ohje: Pienissä teltoissa opastus voidaan tehdä jälkiheijastavilla poistumisreittien merkeillä. Suuret teltat, yli 300 m², varustetaan akkuvarmennetuilla poistumisreittien merkeillä ja valaistuksella. Mikäli teltasta on yli 30 % seinäpintaa avoinna, se voidaan luokitella katokseksi tai avonaiseksi rakenteeksi, jolloin opasteiden vaatimus katsotaan tapauskohtaisesti.)*
- teltoa on sijoitettu riittävän kauas rakennuksesta. *(Ohje: Yksittäiset alle 20 m² teltat sijoitetaan pääsääntöisesti vähintään 4 metrin päähän rakennuksista. Isompien telttojen sekä telttaryhmien etäisyys rakennuksesta on pääsääntöisesti vähintään 8 metriä.)*
- teltan sijoituksessa on huomioitu myös pelastustiet sekä läheisten rakennusten poistumisreitit. Teltta-alueelle varataan pelastustiet, joiden leveys on vähintään 3,5 metriä.
- teltan valmistajan pystytysohjeita noudatetaan
- teltoa on kiinnitetty tukevasti alustansa valmistajan tai pätevän suunnittelijan ohjeen mukaisesti esimerkiksi betoni- tai vesipainoin. *(Ohje: Mikäli käytössä ei ole valmistajan tai suunnittelijan laatimia ohjeita, enintään 300 m² telttojen pystyttämiseen suositellaan seuraavaa:*
 - o rungon osat kytetään toisiinsa lukittavilla liittimillä
 - o teltan vakauttamiseen vaikuttaa muun muassa teltan rakenne, korkeus ja muoto. Irtopainoja käytettäessä pienten telttojen jokaisessa kulmassa on vähintään seuraavat painot: 2 x 2 teltoa 15 kg/tolppa; 4 x 4 teltoa 62 kg/tolppa; 5 x 5 teltoa 96 kg/tolppa; ja 6 x 6 teltoa 139 kg/tolppa. Minimipainot koskevat telttoja, joissa on kattopressu ja mitoittava tuulen nopeus on enintään 15 m/s. Voimakkaammalla tuulella on poistettava kattopressu tai lisättävä painoja.
 - o teltat kiinnitetään maa-ankkureihin tai irtopainoihin kuormaliinoilla, joiden murtolujuus on vähintään 250 kg. Narut tai vastaavat eivät ole luotettavia kiinnityksiä.
 - o Tämän ohjeen mukaisesti kiinnitetyt teltat eivät välttämättä pysy kiinnitettynä rajuilman sattuessa. Tämän vuoksi rajuilman sattuessa noudatetaan pelastussuunnitelmaan kirjattuja toimintaohjeita sekä sääolojen seuraamista.)
- Rajuilman sattuessa tai tuulen yltyessä yli 15 m/s telttojen kiinnitystä tehostetaan tai telttojen käyttö keskeytetään. Ihmiset ohjataan pois telttojen läheisyydestä ja teltat puretaan, jos se on mahdollista. Mikäli valmistaja on antanut muita ohjeita, noudatetaan niitä.

Katsomon osalta on otettava huomioon seuraavat asiat:

- katsomo rakennetaan Suomen RakMk osan F2 (2001) vaatimusten mukaisesti
- kaide rakennetaan, kun putoamiskorkeus ylittää 500 mm tai putoamisen tai harhaan astumisen vaara on olemassa
- kiinteäistuimisen istuinalueen penkkirivin jatkeeksi ei sijoiteta irtoistuimia
- istuimet kiinnitetään alustaan, mikäli istuinalueen lattia on kalteva tai istuinrivien lattioiden välillä on tasoeroja. Irtoistuimia saa käyttää lattiapinnaltaan vaakasuorassa tilassa, jossa istuimet on sijoitettu pöytien ympärille.
- istuinrivien kulkuvälin vapaa leveys on riittävä suhteessa kulkuväliä käyttävien henkilöiden määrään ja istuimien laatuun. Istuinrivien kulkuvälin vapaa leveys suhteessa istuinten laatuun ja rivin paikkalukuun suunnitellaan Suomen RakMk F2 (2001) taulukon 4.4.2 mukaan.
- katsomon kulkureittien portaiden nousu on enintään 180 mm ja etenemä vähintään 270 mm. Katsomon portaiden avoaskelmien välit on tukittava siten, että avoaskelmien välistä ei saa mahtua yli 110 mm:n mittainen kuutio.

- portaassa ja luiskassa käsijohde asennetaan koko pituudelle. Käsijohde mitoitetaan niin, että siitä saa tukevan otteen. Käsijohteen pää on muotoiltava turvalliseksi.
- jos tilassa on yli 60 tuolia, ne kytketään toisiinsa vähintään neljän ryhmissä, jollei tuoleja ole sijoitettu pöytien ympärille
- katsomon valmistajan pystytysohjeita noudatetaan.

Mallipohjassa olevaan taulukkoon tulee kirjata tilapäisten rakenteiden määrät ja koot.

Tilapäinen rakenne	Määrä (kpl)	Koko
Lava		
Katsomo		<i>(koon lisäksi myös katsomon istumapaikkojen määrä)</i>
Teltta		
Muu, mikä?		

Tapahtuma-alueen pohjakarttaan merkitään kaikkien tilapäisten rakenteiden sijainnit.

Mikäli tapahtumassa ei ole käytössä tilapäisiä rakenteita, voidaan tämä kohta poistaa mallipohjasta.

3.11. Tilapäiset sähköasennukset ja energianjakelun katkokset

Yleisötapahtumissa on usein tarvetta käyttää tilapäisiä sähköasennuksia. Tilapäiset sähköasennukset aiheuttavat tulipalon ja tapaturman vaaroja tapahtumissa. Tästä johtuen tapahtuman järjestäjän on huomioitava sähköturvallisuus jo suunnitteluvaiheessa.

Sähkön osalta on otettava huomioon seuraavat asiat:

- sähköasennukset ovat tehneet kelpoisuusvaatimuksen täyttävät henkilöt ja yritykset
- kulkureiteillä ja poistumisreiteillä olevat johdot on suojattu esimerkiksi kaapelikouruilla, kumimatoilla, upottamalla maahan tai nostamalla ylös
- ulkotiloissa käytetään vain ulkokäyttöön tarkoitettuja sähköjohtoja
- ulkona käytettävät sähkölaitteet ovat suojamaadoitettuja, suojaeristettyjä tai suojajännitteellä toimivia. Kuivissa ulko-olosuhteissa voidaan tilapäisesti käyttää myös sisäkäyttöön tarkoitettuja suojamaadoitettuja tai suojaeristettyjä laitteita. Näissä tilanteissa laitteet on eristetty maasta sekä suojattu sateelta ja kosteudelta.
- tilapäisistä sähköasennuksista laaditaan asennustodistus, joka on saatavilla tapahtumapaikalla.

Mikäli tapahtumassa ei käytetä sähköä, voidaan tämä kohta poistaa mallipohjasta.

Aggregaattien osalta on otettava huomioon seuraavat asiat:

- aggregaattit on sijoitettu riittävän etäälle rakennuksista, rakenteista, liikenneväylistä ja yleisöalueesta
- aggregaattien käytössä noudatetaan Vaaralliset kemikaalit -kohdassa mainittuja turvallisuusjärjestelyitä.

Tapahtuma-alueen pohjakarttaan merkitään aggregaattien sijainnit. Mikäli tapahtumassa ei käytetä aggregaatteja, voidaan tämä kohta poistaa mallipohjasta.

Energianjakelun katkostilanteiden osalta on otettava huomioon seuraavat asiat:

- poistumisreittien valaistus on varmistettu myös katkostilanteissa esimerkiksi akkuvarmennetuilla poistumisreitimerkinnöillä, aggregaateilla tai käsivalaisimilla
- ihmisten opastamiseen on varauduttu megafoneilla tai erillisellä lähteellä varmennetulla äänentoistolaitteistolla.

3.12. Tuliesitys ja pyrotekniset tehosteet

Mikäli tapahtumaan liittyy tuliesitys tai pyrotekninen tehostetoteutus, siitä tehdään erillinen ilmoitus, joka liitetään osaksi pelastussuunnitelmaa.

Tuliesityksen ja pyroteknisten tehosteiden aiheuttamat vaarat ja riskit on huomioitava pelastussuunnitelmassa. Ilmoitus tuliesityksestä -lomake ja ilmoitus tehosteiden käytöstä -lomake löytyvät kumppanuusverkoston verkkosivuilta.

Mikäli tapahtumassa ei ole tuliesitystä tai pyroteknisiä tehosteita, voidaan tämä kohta poistaa mallipohjasta.

3.13. Vaaralliset kemikaalit

Vaarallisia kemikaaleja ovat kemikaalit, jotka ovat luokitettu terveydelle vaarallisiksi, ympäristölle vaarallisiksi tai fysikaalista vaaraa aiheuttaviksi kemikaaleiksi. Yleisötapahtumissa vaarallisia kemikaaleja ovat esimerkiksi tyypillisesti käytössä olevat nestekaasu ja aggregaattien polttonesteet.

Kokoontumistiloissa sekä suurissa yleisötilaisuuksissa saa säilyttää ainoastaan toiminnan harjoittamisen kannalta tarpeellisia määriä kemikaaleja. Vaarallisten kemikaalien säilytysmäärät on pidettävä mahdollisimman pieninä. Tapahtuman järjestäjän tulee kartoittaa tapahtumassa käytettävän vaarallisten kemikaalien kokonaistarve ja neuvotella siitä pelastusviranomaisen kanssa hyvissä ajoin ennen tapahtumaa. Tapahtuman järjestäjän tulee esittää tapahtuman pelastussuunnitelmassa vaarallisten kemikaalien määrät ja perustelut tarpeelle. Lisäksi pelastussuunnitelmassa esitetään vaarallisten kemikaalien käytöstä aiheutuvat riskit ja turvallisuusjärjestelyt sekä niiden perusteella annettavat ohjeet ennaltaehkäisyyn ja onnettomuus- ja vaaratilanteissa toimimiseksi.

Vaarallisten kemikaalien käyttö yleisötapahtumassa on tilapäistä vaarallisten kemikaalien vähäistä teollista käsittelyä ja/tai varastointia. Tilapäisellä käsittelyllä tai varastoinnilla tarkoitetaan enintään kuusi kuukautta kestävää toimintaa, kuten kemikaalin käyttöä työmailla, messuilla, näyttelyissä tai kilpailuissa. Mikäli yleisötapahtumassa käsiteltävien ja varastoitavien kemikaalien määrä täyttää Valtioneuvoston asetuksessa vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta (685/2015) 5 §:ssä määritetyt kriteerit, on käsittely ja varastointi ilmoituksenvaraista. Ilmoitusraja ylittyy esimerkiksi, kun käytössä on:

- o nestekaasua 200 kg tai enemmän
- o nestekaasua 150 kg ja 3000 litraa dieseliä tai kevyttä polttoöljyä
- o nestekaasua 160 kg ja 2000 litraa dieseliä tai kevyttä polttoöljyä.

Ilmoitus tehdään pelastuslaitosten ohjeiden mukaisesti.

Ilmoitus on tehtävä kahtena kappaleena vähintään kuukausi ennen tapahtuman alkua. Pelastusviranomainen tekee ilmoituksen perusteella Valtioneuvoston asetus vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta (685/2015) 36 §:n mukaisen päätöksen sekä 38 §:n mukaisen tilapäisen toiminnan käyttöönottotarkastuksen ennen tapahtuman alkua.

Tarkastuksessa kiinnitetään erityisesti huomiota vaarallisten kemikaalien turvalliseen käyttöön, henkilöstön opastukseen sekä onnettomuuksien ehkäisyyn ja pelastustoiminnan organisointiin.

Vaarallisten kemikaalien osalta on yleisötapauksissa otettava huomioon, että

- vaarallisten kemikaalien käytössä noudatetaan riittävää varovaisuutta
- vaarallisten kemikaalien käyttöturvallisuustiedotteita noudatetaan
- käyttöpaikan ja varastointipaikan läheisyyteen sijoitetaan vähintään yksi 6 kg:n käsisammutin, joka on teholuokaltaan vähintään 34 A 183 BC sekä sammutuspeite
- varastointipaikka on merkitty tarvittavilla CLP-asetuksen mukaisilla varoitusmerkeillä sekä tupakoinnin ja avotulen teon kieltävin merkein. Lisätietoa merkeistä kemikaalineuvonnan ja Tukesin verkkosivuilta.
- ulkopuolisten pääsy vaarallisten kemikaalien varastointipaikkaan on estetty
- vaarallisten kemikaalien käytössä huomioidaan ympäristön suojeleminen. Ympäristölle vaaralliset nesteet on sijoitettu valuma-altaisiin ja käyttö- sekä varastointipaikkojen läheisyyteen on varattu riittävästi imeytysainetta.

Mallipohjaan tulee kirjata vaarallisten kemikaalien osalta seuraavat asiat:

Vaarallisten kemikaalien käyttötarkoitus

- ☐ Rakennuksen/teltan/alueen lämmitys
- ☐ Sähköntuotanto
- ☐ Tehosteet/pyrotekniikka
- ☐ Tuliesitys
- ☐ Muu, mikä? _____

Käytössä olevien vaarallisten kemikaalien yhteenlaskettu määrä _____ litraa

Varastossa olevien vaarallisten kemikaalien yhteenlaskettu määrä _____ litraa

Käytössä olevat vaaralliset kemikaalit _____

Nestekaasun osalta on huomioitava **yllä olevien lisäksi** seuraavat asiat:

- käytetään pääsääntöisesti 5 tai 6 kg:n nestekaasupulloja
- komposiittipullojen käyttöä suositellaan
- kaikki tapahtuma-alueella olevat nestekaasupullot ovat kytkettyinä käyttölaitteisiin
- mahdolliset varapullot ja tyhjät pullot säilytetään ennalta määritellyssä varastotilassa
- nestekaasulaitteet ovat CE-merkittyjä
- nestekaasuletkut täyttävät niille asetetut määräykset
- nestekaasuletkuun ei asenneta ilman sulkuja olevaa t-liitäntää
- nestekaasulaitteet ja -asennukset tarkastetaan ennen käyttöönottoa, erityisesti tarkastetaan nestekaasuletkujen liitokset (esim. saippualluoksella)
- sisätiloissa käytetään vain sisätiloihin soveltuvia nestekaasulaitteita. Laitteen soveltuvuus sisätiloissa käytettäväksi on varmistettu laitteen valmistajalta tai käyttöohjeista.

Mallipohjaan tulee kirjata nestekaasun osalta seuraavat asiat:

Nestekaasun käyttötarkoitus

- ☐ Ruokailu/lämmitys
- ☐ Rakennuksen/teltan/alueen lämmitys

- ☐ Tehosteet/pyrotekniikka
☐ Muu, mikä? _____

Käytössä olevan nestekaasun yhteenlaskettu määrä _____ kg
Varastossa olevan nestekaasun yhteenlaskettu määrä _____ kg

Tapahtuma-alueen pohjakarttaan merkitään vaarallisten kemikaalien käyttöpaikkojen ja varastointipaikkojen sijainnit.

Mikäli tapahtumassa ei käytetä vaarallisia kemikaaleja tai nestekaasua, voidaan nämä kohdat tai osa niistä poistaa mallipohjasta.

3.14. Henkilökunnan ja yleisön perehdytys ja ohjeistus

Koko tapahtuman henkilökunta tulee perehdyttää tapahtuman turvallisuusjärjestelyihin ja heille tulee antaa ohjeet onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja onnettomuus- ja vaaratilanteissa toimimiseksi.

Mallipohjan tässä kohdassa kuvataan miten tapahtuman henkilökunnan perehdytys ja ohjeistus toteutetaan. Kohdassa kuvataan myös yleisölle annettavat ohjeet.

4. LIITTEET

Pelastussuunnitelman liitteeksi laitetaan tapahtuma-alueen pohjakartta ja tarkistuslista. Tapahtuma-alueen pohjakartasta tulee käydä ilmi alkusammutuskaluston, ensiapupisteen, vaarallisten kemikaalien käyttö- ja varastointipaikkojen, pelastusteiden ja muiden ajoreittien, poistumisreittien, aggregaattien, tilapäisten rakenteiden sijainnit ja erillisten tapahtumapaikaväliiden sijainnit. Isoissa tapahtumissa karttaan merkitään tarvittaessa turvallisuushenkilöstön sijoittelu ja turvallisuusorganisaation johtokeskus. Tarkistuslistan avulla tapahtuman järjestäjä voi ennakkoon ja juuri ennen tapahtumaa tarkistaa, että turvallisuuteen liittyvät asiat ovat kunnossa ja niistä huolehditaan.

Lisäksi suunnitelmaan liitetään muita tarpeellisia liitteitä, kuten ensiapusuunnitelma, tuliesityksen, tehosteiden käytön ilmoitukset sekä liikennesuunnitelma.

Tapahtuman vastuullinen järjestäjä vastaa tapahtumaan laaditun pelastussuunnitelman toimeenpanosta ja sitoutuu noudattamaan suunnitelmassa esitettyjä järjestelyitä.

Tapahtuman vastuullinen järjestäjä sitoutuu tekemään mallipohjaan tarvittavat muutokset, jotta suunnitelma vastaa tapahtuman todellisia järjestelyitä.

Pelastussuunnitelma lähetetään viimeistään 14 vuorokautta ennen tapahtuman alkua alueen pelastusviranomaiselle.